

Державний вищий навчальний заклад
“Запорізький національний університет”
Міністерства освіти і науки України

Сучасні проблеми біології, екології та хімії

Збірка матеріалів
ІІ Міжнародної конференції
01-03 жовтня 2009 р.

Запоріжжя, 2009

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
“Запорізький національний університет”
Міністерства освіти і науки України
Біологічний факультет

Державне управління екології та природних ресурсів
в Запорізькій області

Управління з питань екології Запорізької міської ради

НВП “Інститут Екології “Біосфера”

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Збірка матеріалів II Міжнародної конференції

“Сучасні проблеми біології, екології та хімії”

01-03 жовтня 2009 р.

Запоріжжя, 2009

УДК 338.242.4.025.2:639

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ МИСЛИВСЬКОЇ ОХОРОНИ В ГАЛИЧИНІ НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ

*О.Р. Проців, П.Б. Хоєцький**
Івано-Франківське обласне управління лісового та мисливського господарства,
**Національний лісотехнічний університет України*

Діяльність мисливського господарства в Галичині на початку ХХ ст. регулювалося законодавчими актами Австро-Угорської імперії та Польщі. У березні 1897 р. ухвалено мисливський закон для Галичини і Лодомерії та Краківського князівства, в якому встановлювався порядок організації мисливських господарств, оренди мисливських угідь, відшкодування збитків завданих мисливськими звірами, зазначалися терміни полювання та ін. Наступний закон від 1909 р. (проіснував до 1927 р.) забороняв протягом трьох років полювати на бобра, лося, визначив покарання за браконьєрство (штраф від 10 до 100 злотих), яке в цей період досягло значних масштабів.

Після першої світової війни чисельність мисливських звірів та птахів значно зменшилась, а випадки браконьєрства – почастішали. Тому в 1927 р. у прийнятому у Польщі «Мисливському законі» значну увагу приділено охороні мисливських угідь. Стаття 22 цього закону зобов'язала власників та орендарів мисливських угідь (ревірів) за власні кошти утримувати мисливську охорону. До осіб, які мали б виконувати функції мисливської охорони, ставили наступні вимоги: повнолітність, польське громадянство, вміння прийняти самостійне рішення, та щоб вони раніше не притягалися до відповідальності за порушення правил полювання, економічні правопорушення. Охоронці затверджувалися старостою повіту і після прийняття присяги отримували посвідчення та значок, які повинні були носити при виконні своїх обов'язків. Присягу та зразок значка затверджував Міністр сільського господарства при погодженні з Міністром внутрішніш справ Польщі.

Мисливський охоронець працював за контрактом, який укладався між ним і власником ревіра або орендарем мисливських угідь, у контракті обумовлювався період, на який охоронець наймався. Староста повіту за невиконання охоронцем покладених на нього обов'язків мав право в будь-який момент відстронити його від роботи, вилучити посвідчення та значок.

Згідно статті 24 згаданого «Мисливського закону» охоронець при виконанні своїх повноважень мав право вимагати від осіб, яких він зустрів в мисливських угіддях з вогнепальною зброєю (іншими знаряддями полювання) або дичиною, пред'явити мисливське посвідчення, а в час полювання також письмову згоду власника або орендара мисливських угідь на полювання. Не вимагався письмовий дозвід про допуск до полювання, якщо воно відбувалося у присутності власника (орендара) мисливських угідь.

Мисливський охоронець мав право вилучити у браконьєра вогнепальну зброю, видати при цьому відповідну розписку. Також підлягала конфіскації добута браконьєром дичина, не вогнепальні знаряддя добування (петлі, капкани тощо). Конфіскована зброя, вилучені знаряддя полювання протягом 24 годин доставлялись ним з відповідним рапортом до найближчого відділу поліції, а дичину віддавали власнику або орендарю мисливських угідь. Також доставлялись до представників влади затриманні браконьєри для з'ясування особистості, при умові неможливості встановити на місці правопорушення їх прізвищ.

Чисельність охоронців у господарстві визначалася в залежності від площі мисливських угідь. Один працівник повинен був забезпечувати належний порядок на площі 600-800 моргів ревіру. До обов'язків охоронця входило пильне обстеження мисливських угідь, щотижневе подання доповідної лісничому або орендарю угідь. Чисельність не тільки мисливської, але й лісової охорони в Галичині, в порівнянні з іншими регіонами, була меншою від необхідної. В Галичині існувало лише дві школи для лісової охорони (Львів, Болехів). В школах мисливство вивчалося в обмеженому обсязі, тому фаховий рівень лісової охорони був низьким. У зв'язку з незначною заробітною платою лісові охоронці змушені були поповнювати свій бюджет в інший, не зовсім чесний спосіб. Найкраще виконували свої обов'язки працівники, які займалися лише охороною мисливських угідь. Однак, на західноукраїнських землях таких було надзвичайно мало. В найкращому випадку обов'язки

мисливського охоронця виконував гайовий. Часто мисливських охоронців залучали до робіт, не пов'язаних з безпосередніми їхніми обов'язками. Були випадки залучення до охорони браконьєрів.

Частина власників мисливських угідь стверджували, що найкраще у мисливську охорону набирати місцеве населення, інші схилялись до думки, що найкращими охоронцями є чехи. Власники великих мисливських господарств зазвичай брали на роботу працівників за меж Галичини. На сторінках польської преси були заклики, з патріотичних поглядів, брати на роботу поляків.

Багато охоронців лісу та дичини не мали відповідної фахової підготовки, не могли проводити на належному рівні біотехнічні заходи. Тому актуальними виявилися курси для мисливської та лісової охорони, організовані під Краковим після першої світової війни. В період бойових дій багато солдатів отримали поранення, травми, але після війни за станом здоров'я могли працювати мисливськими охоронцями. Крім них на курси потрапляли особи, які до війни працювали у лісовій галузі. У 1916 р. курси закінчили перших 26 кандидатів і отримали добре оплачувану роботу. Потреба у таких курсах була досить істотною, лише із західної Галичини було отримано 100 заяв від власників лісів та мисливських господарств з проханням підготувати працівників.

Охорона мисливських угідь відносилась до небезпечної роботи, пов'язаної з ризиком для життя. Погрози браконьєрів, сутички з ними не сприяли кращому виконанню мисливськими охоронцями своїх обов'язків. Підтримку мисливській та лісовій охороні надавали товариства мисливців. Вони опікувалися працівниками, які при виконанні своїх обов'язків отримали травми, а також вдовами і сиротами тих охоронців, які загинули при виконанні службових обов'язків, надавали відповідну фінансову допомогу. Кращих мисливських охоронців заохочували. Так, Галицьке мисливське товариство проводило конкурс ім. Графа Йозефа Потоцького на кращого охоронця мисливських угідь. Участь у конкурсі могли взяти лише працівники, які були членами товариства. Охоронці, які найзаповзятіше виконували свої обов'язки, отримували винагороду. З цією метою товариство виділило дві нагороди по 30 крон, дві - по 20 крон та дві - по 10 крон.

УДК 639.1.03:639.1.06:639.111

О ВОЗМОЖНОСТЯХ РАЗВИТИЯ ОЛЕНЕВОДСТВА В БЕЛАРУСИ КАК НАПРАВЛЕНИЯ ОХОТНИЧЬЕГО ХОЗЯЙСТВА И АЛЬТЕРНАТИВНОГО ЖИВОТНОВОДСТВА

В.Е.Тышкевич, А.Н. Кудин*
Институт природопользования НАН Беларуси
****Национальный парк «Браславские озера»***

Современный охотничий туризм, ориентированный на трофеи благородного оленя выше 9 кг (1 тыс. в год) получает из природы только 10-15% трофеев, а большая часть трофеев – 85-90% выращивается на огороженной территории. Рынок оленины, как диетического продукта, только в Европе превышает 100 тыс. тонн. Спрос на оленину, ранее покрывавшийся за счет северного оленя из СССР, из-за сокращения домашних северных оленей с 2,5 млн (1969) до 1,2 млн (2001) позволяет сохранять ликвидность продукции даже с учетом доставки из Новой Зеландии и формирует типы оленеводства и логистику данного направления.

В СССР масштабность природопользования требовала развития наиболее передовых и востребованных его тенденций. Относилось это и к реконструкции ареала благородного и пятнистого оленя, овцебыка, дикого северного оленя и традиционного домашнего оленеводства на Севере (Данилкин, 1999). После распада СССР, использование возобновимых природных ресурсов, каковыми и являются дикие копытные, без полноценного научного обеспечения, становится бессистемным и противоречащим принципам рационального (естественного) использования конкретных (региональных) ландшафтно-климатических условий (Тышкевич, 2009).

Беларуси, как центру Европы, вне мнения была уготована роль «легких Европы» и полигона для вторичного заболачивания. Волко и рысе любие, и необдуманная ратификация всевозможных «Конвенций» (по сути прозападных концессий) щедро оплачиваемое из-за рубежа, фактически упраздняют суверенитет (в использовании возобновимых природных ресурсов) и становится тяжелым бременем охотничьего хозяйства. По сути, во благо общества перестают использоваться